

Timotiwaa Tere 1

Poolnoŋ Timotiwaa Tere mutuya ano.

Jen-asa-asari

Timoti sagbili eja iwaa nemuŋa ii Juuda embaga ano maŋa ii Griik ejaga. Iinoŋ Eisia prowinsnoŋ laligoŋ uuta meleema Kraistwaa alia koloŋ laligoro. Kaŋa laligoŋ Poolwaa neŋata koloŋ ilaŋ muro motoŋ ligoŋ misin gawoŋ meŋ laligori. Poolnoŋ lombonoŋ Timoti meŋ kamaaŋ mubabotiwaajoŋ majakaka qaa waŋa karoŋ romoŋgoŋ Buŋa Tere koi ooro.

Majakaka waŋa somata ii boi takapolakaya. Tosianoŋ zioz uutanoŋ nama qaa doogoya kuma soŋo oŋoma laligogiti, Poolnoŋ iyonoŋoŋ ama galeŋ meme qaa kotakota ooro. Boi yoŋonoŋ Juuda yoŋoonoŋ momo ano balombaa momo tosia mindiŋqindirigi kaniagia siliqalu kolooro kokaen moma laariŋ jen ejemba kuma oŋoma laligogi: “Namo ano iwoi kuuya iimakejoŋi, ii iwoi bologa. Kawaajoŋ tosianoŋ Siwewaa buŋa koloowombaajoŋ kaparaŋ koma momo aasangoya qaita moŋ mende buŋa qeŋ aŋ nembanenewaa qizimizioŋ ama soŋgo tosaŋa waleema loemba koloojuti eeŋ, Anutunoŋ mono qaa iikanŋoŋ osioŋ hamo qeŋ oŋmambaajoŋ amamaawaa.”

Majakaka qaa waŋa moŋ ii: Nomaen uumeleŋ kanageso galeŋ koma oŋoniŋ tororo Anutuwaa waeya meŋ mepeseewuyaga. Poolnoŋ iikawaa qambaŋmambaŋ qaaya papianoŋ ooro. Kaŋiadeeŋ zioz galeŋ, babafi ano gawoŋ meme ejemba tosianoŋ nomaen ama laligogi sokonji, iikawaa qaa areŋa ii jen asariŋ ooro.

Tetegoyanoŋ qaa waŋa karoŋa kanŋoŋ Timotiwaa gejanono qaa tosaŋa ooro. Mundaŋa iinoŋ mono nomaen Jiisas Kraistwaa welenqeŋe awaa kolooŋ momalaari ejemba tuuŋa tuuŋa oŋombosima ilaŋ oŋono sokombaati, iikawaa gejanonoya oŋ muro.

Buk kokawaa bakaya waŋa 3 ii kokaen:

Qaa mutuya 1.1-2

Ziozwaa gawoŋ meme yoŋoo jenkooto 1.3–3.16

Timotinŋoŋ gawoŋa mewaatiwaa jenkootoya 4.1–6.21

1 ¹Anutu, Hamoqeqe Tonana ano Kraist Jiisasnoŋ galeŋ koma nonombaatiwaajon jejeromonŋromon ama mamboma mujonŋ, iyorononŋ Pool nii jeŋ kotonŋ noma kuunŋ wasiŋ noni aposol koloojen. Kraist Jiisaswaa jotamemeya kaŋa koloonŋ giwo qaa aminj mobojonŋ tere koi oojen.

²“Oo Timoti! Gii uuga meleema Jiisas moma laariŋ momalaariwaa mera sorona koloonŋ laligojan. Maŋ Anutu ano Poŋnana Kraist Jiisas, yorononŋ mono kiankomuŋ kalenŋmorianŋ goni luaenonŋ laligowa.

Enkalolonŋ kuma onŋombubotiwaa galeŋ meme qaa

³Masedonia prowinsnoŋ kemambaajonŋ ambeti, kambanŋ iikanonŋ kokaenŋ jeŋ kotonŋ gombe, ‘Gii mono Efesus sitinonŋ toroqenŋ laligonŋ uumeleenŋ tuunŋ ilaanŋ onŋomakeba. Tosianonŋ momalaariwaa qaa batuya tosaŋa kuma soonŋkejuti, ii toroqenŋ ambubotiwaajonŋ galeŋ meŋ aonŋ laligowu.’ Kaenŋ jeŋ kotonŋ onŋoma laligowagatiwaajonŋ jewe. ⁴Tosianonŋ beŋ sosombaŋa sosombaŋa ano ambosakonŋ yonŋoo qa areŋa areŋa ii tetegoya qaa aminj mogi sipasipa kono anŋgowowo ano qaa qiqisi omaya kolooro romonŋonŋkeju. Yonŋononŋ uugia iikanonŋ ama soowubo. Qaa seŋa seŋa jeje kaŋa ii mende totoonŋ ilaanŋ onŋombaato, Anutuwaa laaligo areŋa ii kokaenŋ eja, ‘Moŋnonŋ Jiisas moma laariŋ uuta meleeno iinonŋ mono ii hamo qenŋ muro letombaa.’ Kete kaenŋ ama onŋombagatiwaajonŋ mombo uuwaa-waataa qaaya jeŋ gonjen.

⁵Jeŋ kotonŋ gonjenŋ, iikawaa toonŋa ii uujopa. Niinonŋ uujopa koloowaatiwaajonŋ manja qenŋ kokaenŋ jeŋ asariŋ onŋoma laligowagatiwaajonŋ kuunŋ gonjenŋ: Yonŋononŋ uugianonŋ soraaya ewaatiwaajonŋ galeŋ koma aogi momo bologanonŋ ii mende gojombaa. Mende gojono Anutunonŋ saŋe qenŋkeji, ii uugejagianonŋ saanonŋ moma laligowuya. Kaenŋ laligonŋ Kraist tororo moma laarigi Anutunonŋ mono uujopaya uugianonŋ ano saanonŋ koloonŋkebaa. Uujopa iikanonŋ batugianonŋ asugiwaatiwaajonŋ kaparaŋ komakejenŋ.

⁶Tosianonŋ Anutuwaa laaligo areŋa ii sonŋiŋ jinjaunŋ ama qaa julujulu omaya omaya tondu jenŋkeju. ⁷Yonŋononŋ Anutuwaa Kana qaawaa boi koloowombaajonŋ mojuto, iyanŋio Buŋa qaawaa kania mende moma kotonŋ jaasewaŋ qenŋgadeenŋ jenŋkeju. Eenŋ ejemba jaagianonŋ awasaŋkaka nama qaa kotiinŋ lansanŋ jeŋ manja qenŋkeju.

⁸Anutuwaanonŋ Kana qaa ii awaa soro. Ii kania ejiwaa so tororo kuma aonŋ otaaninŋ saanonŋ meagonŋ nonomakeja, ii mojonŋ. ⁹Anutu Kana qaayaa kania mono kokaenŋ moma yagowu: Ii ejemba solanŋ dindinŋa yonŋoojonŋ ama qaagoto, Anutunonŋ ii ejemba doogoya mindinŋonŋ onŋombaatiwaajonŋ ama anota eja. Tosianonŋ dogonŋ kokaenŋ amakeju: Jeulalanŋ jeubaba

^a 1.2 Apo 16.1

ama qaa qeŋ yanggiseŋ qaganon aon jaasiisii amakeju. Angonjora ano singisonŋogoiawo laligon kileŋ Anutu telambelan ama mug i uugia menjerenŋon lolomonin laligoju. Nemunmangia ano tosaan a unugi komunkeju.

¹⁰Serowilin amakeju. Sodom taonon angiti, iikawaa so kana uugun eja iyanŋarodeen ano emba iyanŋarodeen agimin onkeju. Ejemba men bolin onombutiwaajon qelanjin somonŋon onomakeju. Qaa qolonolononkeju. Qaa jeŋ jojopon qaanon somonŋon kileŋ tiligonkeju. Anutunon nanamemen dindina ambombaajon Oligaa Buŋa nononoti, ii ii me woi ama men iikanon qetamakeju. Anutuwa Kana qaa iikanon ejemba momalaariwaa kana dindina songinkejuti, mono ii mindinon onombaatiwaajon ama eja. ¹¹Anutu, oyanboyan Toya iinon momalaariwaa kana dindina ii Buŋa qaanon anota eja. Niinon Oligaa Buŋaya akadamyawo jeŋ seimanatiwaajon moma laarin noma Buŋa qaaya ii nono. Kian.

Poolnon Pon kaleŋmoriaŋaajon mepeseja.

¹²Kraist Jiisasnon uuna gosiro gawon a pondan memanatiwaa so koloowe niro sokono gawon nono menkejen. Gawon memambaa ku-usun noma laligon kouji, iikawaajon Ponana mepeseŋ laligojen. ¹³^bNiinon wala Jiisaswaa alauruta mepaegon sisiwerowero molankota ama onoma laligowe. Kaŋa laligoweto, iwoi ii Jiisas mende moma laarin silemale tompin laligon tondu ama men laligowe. Singisonŋo kaen ama laligowetiwaajon mono kiankomun noma kolonani nono letombe.

¹⁴Ponnananon kaleŋmoriaŋa noma kelemaleŋ maaro noo qananon uro. Kaen uro momalaarinanon kolooro uuropawaa kondomondoo Toya Kraist Jiisas mokoloowe. Iwo qokotaŋ nama uuropaya buŋa qeŋ aon ejemba uunanon jopagon onomakejen.

¹⁵Niinon ejemba tosaan kuuya unuugun singisonŋowaa ejemba yonoo batugianon somatagia koloon laligowe. Kaŋa laligoweto, Kraist Jiisasnon singisonŋo ejemba hamo qeŋ nonomambaaajon ama namonon kamaaro. Qaa kota ii noonon honawo kolooro. Kawaajon qaa kota iikanon mono powowon kotiga koloaja. Ii ejemba korebore moma laarin men analin anŋon kombonatiwaa so koloaja.

¹⁶Singisonŋowaa ejemba yonoo somatagia koloon laligoweto, Kraist Jiisasnon nii kokaembaajon kiankomun nono: iinon niwo uuluae qaganon hamo qeŋ noma Anutuwa u u tania asuganon koloowaatiwaajon moma kotiuro. Noo gemananon ejemba tosanon Jiisas moma laariwuti, tania ii iyonoojon qendeema onomambaaajon moro. Ii qendeema onono saanon afaanŋon uugia meleema laaligo kotigaa buŋa koloowuya. ¹⁷Kiankomun

^b 1.13 Apo 8.3; 9.4-5

nonotiwaajon ama Anutu mepeseenjejeje. Iinon Kin Pon tetegoya qaa koloon laligowaa. Anutu motoongonon goron mende qero kaitania mende iimakejon. Niinon iwaa qabunaya kamban so mepeseewe tetegoya qaa akadamyawo koloon en ubaa. Qaa ii onanon.

¹⁸Oo momalaariwaa merana Timoti! Wala gejatootoo qaa tosaanja goojon jegiti, qaa iikanon kotingon gono saanon akadamyawo koloon laligowa. Qaa iikawaa so kokaen jeje koton gonjeje: Giinon mono laaligo soraaya laligowagatiwaajon manja kotakota qeje laligowa.

¹⁹Manja qeje iikanon momalaariga zololonjon soowabotiwaajon mono koronson mewa. Uuga kalan koma aona momo bologanon mende gojono Anutunon ugejanon sanje qenjeje, ii saanon moma laligowa. Ejemba tosonian uu kalanjonkonjia mesaon lan laligogi momalaarigianon loorin koomuya koloon janjon qaono. Wanjonon kowe toronon kuun janjoni, mono iikawaa so unjanqunjanjon boligi. ²⁰Momalaarigianon janjon qaonoti, iyonoo batugianon eja woi qagara Himeneus ano Aleksander laligojao. Neeno mindinjon oromabaajon amamaan uugara melembaotiwaajon ii Satambaa borianon oroombe. Oroombe Satambaa ku-usuna nanamemengara iikawaa so moma uugara siimbobolowaajon looriro eleema mepaqepae mombo toroqen mende ambaoraga. Kian.

Buna gawombaa qamakooli aren

2 ¹Iwoi waja ii qamakooli gawon. Niinon iikawaa uuwaawaataa qaaya jeje uugia kokaen kuujeje: Ono mono ejemba korebore onoojon qama koolin kaparan koma welema Anutu qisin mun dangisen jeje laligowu.

²Kin eja pon ano gawmambaa galeje ejemba kania kania yonoojon ama qama koolin laligowu. Kaen kotingon onongi dindinagadeen galeje koma nonongi luae qaganon gumbonjonjon laligowona. Kaen laligon Anutuwaaw jeta otaan nanamemeje dindina ama meje laligonin akadamyawo koloonkebaa. ³Qamakooli gawon kaanja kanon awaa soro kolooja. Ii Anutu, Hamoqeje Tonanaa jaasewanjon saanon sokonja. ⁴Iinon ejemba kuuyanon Buna qaa honja moma koton uugia meleengi hamo qeje onono letombutiwaa uusiina momakeja.

⁵Anutu motoongon raja ano ejemba Anutuwo mindirin nonombaatiwaajon eja motoongon kaanagadeen raja. Eja motoongon Jiis Kraiston mindirin nonomabaajon kotiuro tosonian ii amamaanjeje.

⁶Iinon singisonon ejemba kuuya ananaa downana mewaatiwaajon laaligoya qeleema mesaoro. Buna qaa ii Anutunon kamban ano tosonian kamban dindina iikanon kanain nanjon jeje asarigi ananaanon karo.

⁷Kawaajon ama Anutunon aposol koloomam-baajon kuun wasin nono

qeleya qeŋ kantri so liligonkejeŋ. Ejemba Jiisas moma laariwutiwaa Buŋa qaa hoŋaboŋa kuma oŋomakejeŋ. Kaniaŋa kaeŋ jeŋ qolomolonŋ qaagoto, qaa hoŋaga kaeŋ jejeŋ. Kiaŋ.

Eja ano emba oŋoo laaligo areŋgia

⁸Kawaajonŋ uusiŋnanonŋ kokaeŋ jejeŋ: Eja oŋononŋ mono pondanŋ gomaŋ so ajoroonŋ qamakooli gawonŋ koronsonŋ meŋ laligowu. Yoŋ kazi ano aŋgowowo mesaonŋ uugia sorairo saanonŋ borogianonŋ meŋ waama Anutu qama kooliŋkebu. ⁹Emba oŋoo qambaŋmambaŋ qaa ii kokaeŋ jejeŋ: Oŋononŋ mono kinisurugia mouma selegia tororo turuŋ laligowu. Opo suru soro akadamuyawo ii mesaowu. Waŋ jugia qeŋ gawasu kania kania mende ama miziziŋ hoŋboŋ mewu. Kasasoronŋ me goul kanonŋ mende menjereŋgonŋ aowu ano moumou sewaŋa somata kanonŋ meŋ aiweleqaiwele mende ambu.

¹⁰Akadamugia hoŋa ii nanamemeŋ awaa. Emba Anutu waa jeta uuguwombojeŋ keegia moma qata asuganonŋ jokoloonkejuti, iikawaa so oŋononŋ mono gawonŋ awaa awaa jegeŋa nama meŋkebu. ¹¹Ejanonŋ kuma oŋonŋgi emba oŋononŋ mono aŋgia meŋ kamaaŋ aonŋ Buŋa qaa osoŋosonŋ moma neselaŋ qaganonŋ takaporaka ama jegianonŋ kooga mende meleembuto, ii uu wombogianonŋ ama laligowu.

¹²Emba oŋononŋ eja galeŋ koma kuma oŋombutiwaaajonŋ niinonŋ ‘Oonŋ!’ mende jejento, ajoroogi oŋo osoŋ qaagia bogoro rabu. ¹³^eAnutunonŋ wala Aadam mokolonŋ iwaa gematanonŋ Iiw (Eewa) mokolooro. ¹⁴^fMokolenonŋ Aadam mende tiligoroto, emba ii tiligonŋ muro qaa uugunŋ siŋgisonŋgo ano. ¹⁵Kileŋ emba yoŋononŋ gawonŋ areŋgia otaaŋ merabora meŋ Kraist moma laariŋ nanamemeŋ soraaya otaaŋ uumeleenŋ alaurugia uunonŋ jopagonŋ oŋoma bonjonŋ laligowuti eeŋ, Anutunonŋ mono saanonŋ hamo qeŋ oŋono letoma Siwenonŋ ubuya. Kiaŋ.

Ziozwaa gawonŋ galeŋ oŋoo qaa areŋ

3 ¹Moŋnonŋ uumeleenŋ kanagesowaa uu galeŋ pasto koloomambaa aiŋ moji, iinonŋ mono gawonŋ qabo akadamuyawo mokoloowaa. Qaa ii hoŋ toŋaga. ²^gKawaajonŋ uumeleenŋ kanagesowaa uu galeŋ gawombaajonŋ mono eja koi kaanŋa meweŋgonŋ kuugi sokombaa: Mombaa selianonŋ koposowaa qaaya qaa, emba motoonŋgowaa loya, kepiriria qaa, nanamemeŋa tororo galeŋ koma aoro goda qeŋ muŋkeju. Iwaanonŋ kawuti, ii saanonŋ koma horonŋ kalaŋ koma oŋoma momo tororo kuma oŋomakeja.

³Moŋnonŋ apu kotiga neŋ manja laŋ qeŋ aŋgowowo ama monembaa otoko amakeji, ii qaagoto, moŋnonŋ saanonŋ ejemba mondoriŋ migigiŋ

^d 2.9 1 Piito 3.3 ^e 2.13 Jen 2.7, 21-22 ^f 2.14 Jen 3.1-6 ^g 3.2-7 Tai 1.6-9

oŋoma gumbonjonjon ama oŋomakeji, mono eja iikaanŋa kuuwu. ⁴Moŋnon iyanŋaa embameraanŋa saanon galeŋ koma gejanonogia oŋono meraboraanŋanon goda qeŋ muŋ qaaya kuuya teŋ koma laligojuti, mono iiga kuugi nambaa. ⁵Galeŋ eja moŋnon aŋaa sumanŋuruta galeŋ koma oŋomambaajon qetetanŋoji eeŋ, iionon Anutuwaawaa uumeleen kanagesouruta mono nomaen kalaŋ koma oŋonaga? Ii mono amamaanaga.

⁶Eja moŋnon kamban koriga uuta meleema zeŋ nanji, iionon saanon mindimindiri gawon meme galeŋgiaga koloon laligowaa. Moŋnon kamban toroga uuta meleema kemakon kanjon ama tewomawoo ama totoyanon qeŋ selia meŋ ubabo. Kileŋaa Toyanon gejaaju ano Anutunon qaaya jeŋ tegon hagon muŋ konjono kamaaro. Iikawaa so oŋoo galeŋgianon selia meŋ uro Anutunon ii Satan kaanŋa jeŋ tegoro kamaawabo. ⁷Galeŋ moŋnon uumelembaa gadokopa yoŋoo batugianon qabuŋa awaa mende bosinagati eeŋ, ejembanon ii laŋ jeŋ boligi Kileŋaa Toyanon moto siwaya ano iikanon ritogoro qero kamaawabo. Kiaŋ.

Ewanjelis ano Buŋa gawon ejemba yoŋoo qaa

⁸Buŋa gawon ejemba^h yoŋonon kaanagadeen ejembanon goda qeŋ oŋombutiwaa so tanhoragia qaa koloon laligowu. Tosianon qaa aro woiwoi jeŋ wain apu mamaga neŋ mondomondo qaganon injarere laligon moneŋ iwoiwaajon kaparan komakejuti, ii mono mende kuuy oŋonŋi nambu.

⁹Ii qaagoto, ejemba momalaariwaa qaa hoŋa aasangoya Anutunon inisaanoti, iionon meŋ iikanon qokotaan uugia menjerengo-wabotiwaajon galeŋ meŋ aon soraaya laligojuti, mono iiga kuuy oŋombu. ¹⁰Ii mono kaanagadeen wala gosin oŋonŋi qaa jejeŋiwaa so kotiin nanŋi sokombaati eeŋ, mono saanon kuuy oŋonŋi nama Buŋa gawombaa ejembagiaga koloon laligowu. ¹¹Yoŋoo embaurugianonⁱ kaanagadeen ejembanon goda qeŋ oŋombutiwaa so tanhoragia qaa ano gemaqeqe qaa jenon kiisan mende ama laligowuto, kepiririgia qaa nama gawon kuuya membiriqembirigia qaa meŋ laligowu.

¹²Buŋa gawon ejanon mono emba motoonŋowaa loya koloon iyanŋaa embameraanŋa ano welenqeqeuruta ii saanon galeŋ koma oŋomakeba. ¹³Buŋa gawon ejemba gawonŋia awaagadeen menkejuti, ejembanon ii goda qeŋ oŋonŋi qabuŋa awaa mokoloowuya. Ii mokoloon saanon

^h 3.8 Diikon ii eja ano diikones ii emba, yoŋonon pasto kooronŋianon ilaan gawon meŋ uumeleen tuuŋ kalaŋ koma oŋoma Buŋa qaanon unuagin selewaa gawon tosaanŋa meŋ kanon nanŋon oŋomakeju. Ewanjelis me uukuukuu ejemba yoŋonon sopa seleenŋenanon nanjuti, iyoŋonon uugia meleembutiwaa Buŋa qaa kuma kanon uugia kuuy gejanono qaagia oŋomakeju. ⁱ 3.11 Buŋa gawon emba ano Buŋa gawon ejawaa embia yoŋoo jeŋkootogia jeja.

awasan kaka nama ejemba uugia kuuj Jiisas Kraist moma laariwombaa qaa ii kotiin jenkebu. Kiaj.

Anutunonj Buņaya aasangoya ninisaano.

¹⁴Oo Timoti, niinonj uulaņawo goononj kaņ giimambaaajon jejeromonromonj anjento, kileņ tere koi goojonj oojen. ¹⁵Kambana qeņ korinj kamambotiwaajonj wala tere koi kokaembaajonj oonj ambe kaja: Gii Anutuwaa uumeleēņ kanagesouruta nomaēņ galeņ koma oņona nanamemeņgianonj diņgonj awaa koloowaati, mono qambaņmamban qaa ii weeņgonj moba. Anutuwaa kanagesouruta anana Anutuwaa kulukululuuņ zioz sopaya koloojonj. Laaligo Toyaanonj qokotaaniņ mindiriņ nonono gomaņ so ajoroonj qaa hoņa jenj seiņkejonj. Qaa hoņanonj bolinj esuņa kamaawabotiwaajonj iikawaa wota ano tandoya koloojonj. ¹⁶Anutunonj hamoqeqewaa kania aasangoya ninisaanoti, nonononj Buņa qaa ii moma asariņ kokaēņ jenj mokoloonjkejonj:

Buņa Toya iyaņo namo ejaga koloonj batunananonj asugiro. Asugiro qaa jakeyanonj oombombaa qaaya tondu moņgama bimbimgogi Uņa Toroyanonj kania solana asuganonj qendeeno. Ii qendeema kuuro Poņ koloonj waama Siwe gajoba galeņ koma oņono akadamyua uuj iigi.

Ii iigi Anutunonj wano Siwenonj uma Anutuwo rama galeņ koma nonomakeja. Galeņ koma nonono Buņa qaaya ii kantria kantria liligonj jenj asarigi mamaga yoņononj moma laariņ muņkeju. Kaēņ jokolooniņ oņanonj akadamyuawo kolooja. Kiaj.

Qaa qolonjmolongoya kuma oņoņgi eņkalolonj kolooja.

4 ¹Anutuwaa Uņayanonj qaa kokaēņ jenj asariro tororo moma yagojonj: Balombaa kambaņa tegomambaaajonj ambaati, kambaņ iikanonj ejemba kelemaleleņ yoņononj momalaari mesaonj Poņ gema qeņ omejiilan yoņoo borogianonj kemebuya. Kaēņ kemegi omejiilanonj sololoonj kuma oņomakejuti, mono iyoņoononj momo areņ otaaņ eņkalolonj laligowuya.

²Sisau ii kokaēņ koloowaa: Tosianonj uumeleēņ selesele aņgi Satanonj aaso aiweseya uugianonj aēņ geriawononj qokotaaņ uugejagia gojono koomuya kolooro qaa qolonjmolongoya laņ jenj sooņkeju. ³Yoņononj ejemba kokaēņ kuma sooņ oņomakeju, ‘Uumeleēņ ejemba oņononj mono loemba kaaņa mende agimiņ aoņ laligowu ano nene tosia newubotiwa qizimiziņ ama laligowu.’ Kaēņ kuma sooņ oņomakejuto, Anutunonj nembanene kuuya ii newombaaajonj mokolooro. Ii ejemba Anutu moma laariņ qaa hoņa moma yagojonj, iinonj ii kotuegoro saanonj daņgiseņ jenj newom-baajonj ama nonono.

⁴Anutunonj iwoi kuuya mokoloroti, ii awaa koloaju. Ii gema gewombaa so qaagoto, iwoi ama nonombaati, ii saanonj daņgiseņ jenj

buŋa qeŋ aowonja. ⁵Iwoi ejemba jaagianonj qizimizinjawo koloonaŋati eeŋ, ii mono saanonj Anutuwaa qaa jeŋ qama kooliniŋ esuŋanonj turuŋ hamo qero saanja koloowaa. Kianj.

Kraist Jiisaswaa weleŋqeŋe awaa ii kokaenj:

⁶Giinonj uumeleenj ejemba kaenj kuma onjoma laligonj Kraist Jiisaswaanonj Buŋa gawonj meme eja awaa koloonj laligowa. Giinonj Buŋa qaa otaanj laligonj koujanj, ii tosaanja kuma onjoma geenjo kaanjadeen qaa awaa ii ano momalaariwaa qambanmamban qaa kuuya weenjonj romonjonj iikanonj uuga wagin aonj laligowa. ⁷Balonj ejembanonj beŋ sosomban qaaŋa julujulu jegi Anutuwaa Buŋa qaanonj bibiloko amambaajonj anji, ii mono yakariŋ gema qewa. Ii gema qeŋ Kraist kaanja koloonj laligowagatiwaaonj uuwaa komagbiligbili ama laligowa.

⁸Anutunonj laaligo kamban kokaamba namononj laligojonj, ii kotuegonj nonono kanagenj oyanboyanj laligowombaa soomonjo ano. Aanjoŋe ii sele busu gbiligbiliwaaonj melaada ilaanj nonoma kamaanqeŋeta koloojato, uuwaa komagbiligbilii ii tandonana kombonja kolooja. Kawaajonj uuwaa nanamemeŋa ii pondan koma gbiliŋ laligona iikanonj mono iwoi kuuya kanonj nemuŋ koma nanjonj gomakebaa. ⁹Qaa jejeŋj, ii ejemba korebore meŋ anjalinj anjonj kombonatiwaa so powowonj kotakota kolooja. Qaa powowonj kotakota monj ii kokaenj:

¹⁰“Anutu laaligo Toya iinonj ejemba korebore hamo qeŋ nonomambaajonj moja. Uunana meleema moma laarinj muŋkebonjati eeŋ, mono onjanonj hamo qeŋ nonomakebaa. Kaenj moma laarijonj. Tosia nonononj kaenj koloowaatiwaa jejeromonjromonj iikaanja Anutu ama muŋ nama gawonja meŋ selenana qeŋ aonj oronjejonj.”

¹¹Gii mono ejemba qaa iikawaa so otaanj ama mewutiwaaajonj jeŋ kotonj kuma onjoma laligowa. ¹²Oo Timoti, sagbili laligojanjwaaajonj monjonj meŋ kamaan gombabo. Kawaajonj mono uumeleenj ejemba batugianonj sili awaa kokaenj qendeema onjoma laligowa: Qaa awaagadeen jeŋ nanamemeŋ dindiŋa otaanj ejemba tororo jopagonj onjoma laligowa. Momalaariwaa komagbiligbili pondan meŋ Anutu waa gawonja meŋ sororogona iikawaajonj moma laarinj goma laligowu. Kaanja soraayagadeen koloonj mena ejembanonj saanonj goda qeŋ gonji laligowa.

¹³Mono pondan Uumeleembaa Buŋa Tere ii jejeŋa weenjonj kaparanj koma jeŋ asariŋ kanageso uugia iikanonj kuun kuma onjoma laligowa. Kamban batuya kokanonj kaenj ama laligona niinonj kawe sokombaa.

¹⁴Jotamemeya yonjononj borogia goo qaganonj ama qama kooligi Anutu waa gejatootoo qaa goojonj kolooro Anutunonj gawonj memewaa momo kalenj gono uuganonj eji, ii mende kolatiwato, iikawaa qaganonj gawonj meŋ laligowa. ¹⁵Mende kolatiwato, Buŋa Tere weenjonj jeŋ asariŋ kuma onjoma laligowa. Iwoi karoonj ii mono kaparanj koma

jegenā nama koma gbiliŋ laligowa. Ataqaŋ mende ambagati eeŋ, uugaa toomorianānoŋ mono somariiro kotiŋ awasānkaka koloowaati, ii kuuyanōŋ iima kotowuya.

¹⁶Oo Timoti, mono geenŋaa uu selega galen koma aon uumeleen gawon tororo kuma onombagiwaajon galenŋa meŋ aon laligowa. Kaen ama laligowaati eeŋ, mono geenŋa oyanboyan qeŋ aowaga ano qaaga momakejuti, ii kaanadeen oyanboyan qeŋ onona Siwenon ubuya. Kiaŋ.

Malo ano ejemba waŋa ii kokaen galen koma onombu:

5 ¹Eja waŋa ii geriawo mende jeŋ mindingon onombato, maŋga kaanā arobonjononon qaa jena mobu. Eja sagbili ii daremunuruga kaanā ama onoma laligowa. ²Emba waŋa ii nemunŋa kaanā arobonjononon qaa jena mobu. Emba sarāŋ ii naanuruga kaanā nanamemeŋ soraaya otaan goda qeŋ onoma laligowa.

³Malo tinitosagia qaa ii mono godaqeŋe qaganon ama onoma laligowa. ⁴Malo mombaa esamerauruta laligojuti eeŋ, iyononon mono mutuya koloon waŋ kuun ii galen koma mubu. Anutunon jeŋ koton nononoti, iyononon mono iikawaa so iyanŋiaa sumanurugia kalaŋ koma onombombaa kania moma kotowu. Nemunmanurugia-non wala kambaŋ koriga kalaŋ koma onoma laligogiti, ononon iikawaa kitia meleema tosagia metogon ononŋi Anutuwaā jaanon sokombaa.

⁵Malo emba hoŋa, tinitosaya qaa anodeen laligoji, iionon jejeromonromonā Anutu ama muŋ ii suulan asaga gomantiŋa qisin qama kooliŋ munkeja. ⁶Iionon kaen laligojato, emba malo tosonianon uugianon gere tooro siŋgia kombombaŋaa so iwoi lansambaajon borojan menkejuti, iyononon namonon selewo laligojuto, kilen uunon koomuya koloju. ⁷Kawaajon malo yonoo selegianon koposowaa qaaya mende ero laligowutiwaajon mono kaanagadeen jeŋ asariŋ onoma laligowa.

⁸Moŋnonon anaa tinitosauruta mende kalaŋ koma onomesaoro guan laligojuti, iwaa nanamemejanon mono bolidaboroja. Iionon Pon moma laarijiwaa qaaya ii silianon qakooma uumeleembaa gadokopa tani uugun kileqileen laligoja.

⁹Uumeleen kanageso ononon malo tosaanā kululuun kalaŋ koma onomakejuti, malo moŋnonon iyonoo areŋnon koubatiwaa (aplikesin) qiqisi ambaati eeŋ, emba ii mono gosiwu. Gosigi kokaen kolooro iigadeen mono qa areŋ iikanon toroqen onon ambu: Moŋnonon gbania 60 uugun eja motoongowaa embiaga laligoro. ¹⁰Kaen laligoro tosonianon kaniaajon kokaen nanonon jeŋkeju: Iionon gawon awaa awaa meŋ laligon merabora galen koma gejanono qaa onono somariigi. Ejemba wabaya mirianon koma horon kalaŋ koma onono Kraistwaa alauruta soraayanon kagi wijigia songbama esuun nene apu onon unuagin laligoro. Konjiliŋ uutanon laligogiti, ii meŋ qeangon onoma gawon awaa kuuya memambaajon

uuta pondan somonjon jegeŋa nama laligoro. Malo kaŋa mono aren papianon onn kalaŋ koma laligowu.

¹¹ Malo emba waŋa mende koloojuti, iyonoo qagia mono qa aren papia iikanon mende amba. Ii anagati een, iyonoo siingia kombombanjon gere jero eja mombo mewombaajon uugia waaro Kraist silemale ama muŋ zioz gawon mesaowubo. ¹² Ii mesaon wala Kraist ten kombombaajon jojopon qaagia asuganon jen somongogiti, ii qegi janjon qaono Kraiston qaagia jen tegon gamu qen onono een lan laligowubo.

¹³ Nepinepi lan laligon toroqen kokaen boliwubo: Miria miria lan liligon kamban tiwilaawutiwaa kania men analin anjon kombubo. Toroqen bolin qaa kisama lan jen qaa baatanon mende kema iyanjiaa aingia otaan gawon meme tanitani ewaewan kombubo. Iinon woinon lan mondon gawon hona mende men tosaŋa yonoonon iwoi men soowubo. Qaa tosia yonoonon iwoiga qaagoto, kilen ii een lan jen seiwubo.

¹⁴ Kaen ambubotiwaa siingna moma kokaen jejen: Malo emba waŋa mende koloojuti, iyononon mono eja men merabora men gawon mirigia galen koma laligogi sokombaa. Kaen anji tuarenjenananon jen bolin nonomambaa kania monjama ii mende mokoloowaa.

¹⁵ Malo tosianon galen mende men aon Kraist gema qen kamaan Satambaa kananon kemen otaan laligoju. ¹⁶ Uumeleen kanageso anana emba malo toon, tinitosagia qaa laligojuti, ii mono kalaŋ koma onombombaajon amakejon. Kawaajon uumeleen emba mombaa tinitosaurutanon malo koloojuti, iinon mono ii kalaŋ koma onoma laligowa. Iikawaa lombotanon mono zioz tuun onoo qagianon mende uba. Kiaŋ.

Ziozwaaw jotamemeya ii kokaen kalaŋ koma onombonja:

¹⁷ Jotamemeurunana uumeleen kanageso saanon galen koma onomakejuti, ononon mono iikawaa tawaya meleema godaqeqe uuta qendeema onoma laligowu. Yonoononga tosianon Buŋa qaa jen asarin kuma onomakejuti, iikawaajon mono kotingia toroqegi uro onoma laligowu. ¹⁸ Buŋa Terewaa qaa monjon kawaa kania ii kokaen jeja,

“Wiit dumumbaa kota ano kaawoya mendeembombaajon
bulmakao ejia waŋi dumun tuun qaganon riin
rinjanjanjonkeji, iwaa qaa oota mono mende mejugowu.
Kaen wagigi saanon nene kitia nero sokombaa.”

(Kawaa so kasunon tiwojun men oro metogoro qen onn kitia mugi nero sokombaa.) Qaa mon kokaen eja,

“Monjon gawon mero tosianon tawaya mugi sokombaa.”

¹ 5.18 Dut 25.4; Mat 10.10; Luuk 10.7

¹⁹k Jotamemeya mombaa selianonj qaa laj ama jej mugij woi me karoontonj ii mende nangowuyagati eenj, ii mono qaa jakeyanonj mende amba. ²⁰Daenj yonjononj singisonjgo amakejuti, giinonj mono ii asuganonj temboma jej onjona korebore qaaga ii moma singisonjgo ambombotiwaaw toroko moma galengia menj aonjkebu.

²¹Oo Timoti, qaa oonj jej kotonj gonjenji, ii mono tej koma otaanj laligowa. Eja me emba monj mende isosoroonj tosaanja mende sureenj onjomba. Kawaajonj mombaa qaaya ii waladeenj laj mende somongowa. Ejemba korebore mono ororonj gosinj onjomba. Kaenj ambagatiwaaw qaaya ii mono Anutu, Kraist Jiisas ano Siwe gajobaurugara soraaya yonjoo jaasewangianonj jej ii jojopanj qaanonj somongona mobe sokombaa.

²²Tosaanja yonjoo singisonjgogianonj goo qaganonj uro gamu mokoloowabo. Kawaajonj monjonj “Pombaa gawonj memanja,” me “Uumeleenj tuunj toroqemanja,” jeji, iwaa kaniaya wala mende gosinj boroga ilinj alanj iwaa qaganonj mende ama kotuegonj muba. Geengj soraaya laligowagatiwaajonj mono galej koma aonj laligowa.

²³Oo Timoti, gii kambanj tosaanja ji koloonj gono “Yaenjaen!” qama enjkejanj. Kawaajonj mono apugadeenj mende newato, wain apu tosia kaanagadeenj nena korojonja ilaaro afaangowaa.

²⁴Qaa monj ii kokaenj: Ejemba tosianonj singisonjgo anjgi uulanjawo asuganonj asugiro ejembanonj iima walawala jej tegogi kambanj kokaamba gamugiawo nanju. Kaenj nanjuto, tosianonj singisonjgo ama mesanjonj aonj laligonj daandaanj Anutuwaaw jaanonj keugi asuganonj asugiro jej tegonj onjombaa. ²⁵Ejemba gawonj awaa akadamuyawo menjkejuti, gawonj iikanonj kaanagadeenj kambanj kokaamba asuganondeenj eja. Gawonj awaa tosaanja asuganonj mende ewuyagati eenj, ii mono kaanagadeenj aasangoyanonj ewombaajonj amamaanj daandaanj asugiro iibonja. Kianj.

Welenqe qe yonjooonj qambanjmambanj arenj

6 ¹Welenqe qeurugia kuuya togiaa qaqanj bosima gawonj tawagia qaa menjkejuti, onjononj mono tourugia jeulalanj laj mende ama onjombuto, godaqe qe kuuya qendeema onjombombaa so injiima laligowu. Onjononj mono tosia yonjononj Anutuwaaw qata mepaegonj jewubotiwaajonj kaparanj koma nambu. Anutuwaaw Buja qaaya ejemba kuma onjoninj ii onjoo nanamemengiaajonj ama gema qegi boliwabo. ²Tourugia tosianonj uumeleenj alaurugia koloojuti, iikawaajonj mono godaqeqegiaajonj mogi kamaanjqeqeta mende koloowa. Kaenj qaagoto, tourugia welenj qen onjonj gawonjgia awaa koloonjkeji, iyonjononj Kraist moma laarigi wombo ala koloonj onjonj iikawaajonj mono kaparanj koma tourugia qaa baatanonj

^k 5.19 Dut 17.6; 19.15

kema uugia gawononj ama awaagadeenj mej laligowu. Mono kaen jej kotonj kuma onjoma laligowa. Kianj.

Buŋa qaa jej soogi uugere koloowubo.

³Porŋnana Jiisas Kraistnonj uuwaa komagbiligbili ambombaajonj Buŋa qaaya nononoti, nonononj mono iikawaa so ejemba qeaŋgowutiwaajonj kuma onjomakejonj. Moŋnonj Buŋa qaa hoŋa qiwitigonj qaa batuya morota ejemba kuma onjomakeji, iinonj mono gadokopa koloaja.

⁴Iinonj selia mej umakejato, qaawaa kania mende moma kotoja. Mende moma kotonj momalaariwaa qaa batuya batuya jej melenjqeleema jenonjkooli ambombaajonj koposonjonkeja. Kaenj moma tosaŋa yonjowo mondonjgosi anji hoŋa kokaenj koloowaa: Leelee uunonj motoqoto anjowowo ama aonj uuqeqe qaa tokoronjkota jej mej bolinj aowubotiwaa sombu momo amakeju. ⁵Kaenj ama momogia sooro kaamaa ama laaligo hoŋaa kania sonjinj kokaenj romonjonkeju: ‘Uunonj komagbiligbili aninj iikanonj donana kolooro iikanonj riinj monej hina mokoloowonja’ Kaenj romonjonj ajoroonj suulanj jenonjkooli aminjkeju.

⁶Kaenj amakejuto, anana Anutu Buŋayaa komagbiligbili ama monej hina ej nononji, iikanonj uu luae qeŋ aonjkejonj. Uŋa Toroyanonj donana koloonj mej bonjonj ama nonomakejiwaajonj mono onjanonj oyanjboyanj somata mokoloonj simbawonjowo laligojonj. ⁷Kawaa kania ii kokaenj: Anana wala boronananonj iwoi moŋ mende mej eeŋ tontononj namononj asugininj. Kanageŋ kaanagadeenj komuŋ namo koi mesaonj bobora kembonja. ⁸Kaenj kembonjato, kambanj kokaamba nene ano opo maleku ej nonono iikawo mono mej bonjonj ama luae qeŋ aonjkebonja.

⁹Kaenj ambonjato, ejemba monej esuhina somata mokoloowombaaajonj momakejuti, iyonjononj mono anjgobatononj siwa kaanja ritogogi kamaanj unjnjkeja. Kamaanj unjuro siingia kombombanja bologa bologa ii mamaga asuginj uugia enjkalolonj megij gejajuju amakebu. Siingia kombombanja doogoya iikanonj mono horonj somonjonj onjonji ulunjonj kondemondoenj mokoloonj tiwilaawuya. ¹⁰Monej hinawaa siinj kombombanja kanonj mono iwoi bologa kuuyaa wanjaleya koloaja. Mamaga yonjononj monej hinawaa uusiingia moma ewaewanj koma jinjauŋ anji momalaariganonj janjonj qaono lanj laligoju. Uugere somata mogi iikanonj mono gbagia qosono siimbobolo mamaga moma wosobiri laligoju. Kianj.

Poolnonj Timoti gawombaa jenjkooto ama muro.

¹¹Mamaganonj kaanja laligojuto, Anutuwaanonj eja gii mono iwoi kaanja ii misinjonj gema qeŋ laaligo koi kaanja laligowagatiwaajonj kaparanj koma laligowa: Nanamemenj dindinja otaanj Anutuwaa laaligo kombombanja koma gbilinj laligowa. Momalaariwaa komagbiligbili pondanj mej ejemba onjanonj jopagonj onjoma laligowa. Mono kaparanj koma kotiinj nama ejemba gumbonjonjonj qaganonj ama onjoma laligowa.

¹²Aangole ejanonj kuu anji iikanonj haamo ambaatiwaajonj esuja kuuya menj kululuunj kenji, gii mono iikawaa so momalaariga koma gbilinj Anutunonj kuu akadamyawo ano iikanonj kotiinj pondanj manja qej laligowa. Anutunonj laaligo kotiganonj keubagatiwaajonj goonoti, gii mono laaligo ii koronsonj menj buja qej aonj laligowa. Laaligo kotigaa buja koloojanj, giinonj qaa ii awaagadeen jokoloona mamaganonj ii moma saanonj nangonj jenkeju. ¹³¹Anutu iwoi kuuya menj gbilinjkeji, gii iwaa jaanonj kaniaga jokoloona ano Kraist Jiisaswaa jaanonj ii kaanagadeen jokoloona moro. Jiisasnonj gawana Pontius Pailotwaa jaesewanonj nama kaniaya jen asarinj qaa awaa soro jokoloroti, mono Kraist iikawaa jaanonj kokaen menj kotonj gonjen:

¹⁴Gii mono Buja qaa koma gbilinj pondanj tej koma otaanj laligowa. Kaen laligona mononj “Gii kana songinj bolina,” qaa kaen menj gomambaajonj amamaawaa. Ponjana Jiisas Kraistnonj mombo asugiwaatiwaa moti, kambanj batuya kokanonj mono uuwaa gawonj kaen menj laligowa.

¹⁵Anutunonj oyanboyanj Toya koloonj kambanja ano kanj kuuro iikanonj Jiisas Kraist wasiro asuganonj asugiro iibonja. Anutu yanodeen Uutanana kolooro kuuyanonj iwaa newo baatanonj nanjonj. Iinonj kinj ponj yonoo Ponja ano jawinj yonoo wanjia kolooja. ¹⁶Anutu, oyanboyanj Toya iinonj motoonjo kambanj mononj mende komuwaa. Iinonj asamararanj gomanonj eukanonj laligoro kuuya nono nononano iikanonj ubombaajonj qagojonj. Namowaa ejemba mononj ii jaayanonj mende uunj iiro ano iimambaajonj amamaawaa. Iwaa qaqabunajaya mepeseeninj ku-usunj Toya akadamyawo koloonj kambanj tetegoya qaa iwoi kuuya galenj koma laligowaa. Qaa ii onjanonj.

¹⁷Ejemba qaqabunajagiwo kambanj kokaamba namononj uuta laligojuti, ii giinonj mono kokaen menj kotonj onjoma laligowa: Monej esuhinanonj kambanj monjenj qaondaborowaa. Kawaajonj yonononj mono uugia iikanonj mende ama laligowu. Monej esuhina qaganonj nama awelegonj sewanjiki koloojuti eenj, jejeromonjromonjianonj mono janjonj qaombaa. Uugia namowaa tiwomalekunonj mende ambuto, Anutunonj iwoi kuuya kanonj kalanj koma onjombaatiwaajonj ama mambonji sokombaa. Anutuwo qokotaanj nanji iinonj saanonj iwoi kania kania ii kelemaleen laaligononj aisoowonjwaajonj nonomakeja.

¹⁸Kokaen menj kotonj onjoma laligowa: Yonononj mono gawonj awaa awaa jegenja nama menj iikaanja kanonj akadamyagiwo koloowu. Anutuwwa jaanonj akadamyagiwo koloonj afaanjonj jorinjntosaanja ilaanj onjoma kalenj seinj mendeema laligowu. ¹⁹Kaen Anutuwwa jaanonj qaqabunajagiwo koloonj laaligowaa maa suanj honja mokoloonj menj seinjkebu. Maa suanj

¹ 6.13 Jon 18.37

kaarja ii laaligowaa tando wota kotakota kolooja. Ii meŋ seiŋ galeŋ koma saanoŋ kanageŋ tando wota iikanoŋ nanŋoŋ nama laaligo hoŋaboŋa buŋa qeŋ aoŋ laligowu.

²⁰Oo Timoti, Anutunoŋ moma laariŋ goma gawoŋ memewaa momo kaleŋ uuganoŋ anoti, ii mono gawonoŋ ama soowaboti-waajoŋ galeŋ meŋ laligowa. Balombaa qaa julujulu omaya ano aŋgowowo sipasipa koma jegi sooŋkeji, ii mono mesaŋ gema qeŋ laligowa. Tosianoŋ “Momakooto amiŋ moboŋa,” jeŋ qaa seŋa seŋa jeŋ seigi kemakeja. Momakooto hoŋa ii kaeŋ jeŋ sooŋkeju. ²¹Tosianoŋ momo soosooya buŋa qeŋ aoŋ jokoloŋ tiŋtuaŋ aŋgi momalaarigianoŋ zololoŋgoŋ looriŋ sooro.

Anutuwaa kaleŋmoriaŋanoŋ mono oŋowo ewa.